

Europæiske Fællesskab« (EF-traktaten). Sidstnævnte traktat skifter navn til »Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde«. Det hænger sammen med, at Lissabon-traktaten sammenslutter Unionen og Fællesskabet til en enkelt juridisk person, som benævnes »Den Europæiske Union«. Navnet »Det Europæiske Fællesskab« (EF) vil ikke længere blive anvendt.

Et mere demokratisk EU

Lissabon-traktaten rummer fremskridt for demokratiet i EU. Unionens demokratiske principper samles og synliggøres i et nyt afsnit i Unionstraktaten, og værdigrundlaget og målsætningerne opdateres og moderniseres.

Værdierne

I forhold til det nugældende traktatgrundlag tilføjes værdier som menneskelig værdighed, ligestilling og rettigheder for personer der tilhører minoriteter. Endvidere tilføjes det, at det fælles værdigrundlag gælder i et samfund præget af pluralisme, ikke-forskelsbehandling, tolerance, retfærdighed, solidaritet og ligestilling mellem mænd og kvinder. Lande, der søger om optagelse i EU, skal leve op til disse værdier for at blive medlem. Den gældende adgang til at suspendere visse rettigheder for et medlemsland, der groft krænker fundamentale demokratiske principper, tilpasses med Lissabon-traktaten, således at grove krænkelser af Unionens værdier kan give anledning til en sådan suspension af rettigheder. Klare procedureregler sikrer, at en eventuel beslutning herom sker efter nøje overvejelser og på et solidt grundlag.

EU's mål

Med Lissabon-traktaten samles og moderniseres de nuværende traktaters målsætningsbestemmelser i én overordnet bestemmelse. Det helt overordnede mål er at fremme freden, EU's værdier og befolkningernes velfærd. Dertil kommer bl.a. etablering af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed og et indre marked baseret på en afbalanceret økonomisk vækst og prisstabilitet og en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne. Derudover skal EU arbejde for en økonomisk, miljømæssig og social bæredygtig udvikling samt forsvare og fremme sine værdier internationalt bl.a. ved at bidrage til en

bæredygtig udvikling af jorden, fri og fair handel mv., herunder også gennem bidrag til overholdelse af principperne i FN-pagten.

Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet bygger på, at beslutninger skal træffes så tæt på borgerne som muligt. For Unionen betyder det, at der i hvert enkelt tilfælde, hvor EU overvejer en handling, skal foretages en konkret vurdering af, om den påtænkte handling på grund af dens omfang eller virkninger bedre kan nås gennem handling på EU-niveau end på nationalt niveau af medlemslandene.

Anvendelsesområdet for nærhedsprincippet ændres ikke, men Lissabon-traktaten fremhæver, at EU's institutioner skal udøve deres beføjelser i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Kontrollen med overholdelsen af nærhedsprincippet styrkes gennem en udbygning af de nationale parlamenters involvering. Lissabon-traktaten indfører således en regel om, at såfremt 1/3 af de nationale parlamenter finder, at et udkast til en lovgivningsmæssig retsakt ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, vil udkastet som noget nyt skulle tages op til fornyet overvejelse (»det gule kort«). Endvidere indføres en regel om, at hvis et forslag under den almindelige lovgivningsprocedure anfægtes af mindst 1/2 af de nationale parlamenter, kan Kommissionen beslutte at opretholde, ændre eller at trække forslaget tilbage. Hvis Kommissionen beslutter at opretholde udkastet, vil Rådet og Europa-Parlamentet skulle overveje hvorvidt forslaget overholder nærhedsprincippet. Hvis enten 55% af medlemslandene eller et flertal i Europa-Parlamentet vurderer, at forslaget ikke stemmer overens med nærhedsprincippet, vil forslaget blive afvist (»det orange kort«).

Nationale parlamenters rolle styrkes

Lissabon-traktaten slår fast, at alle udkast til EU-retsakter fremover skal sendes direkte fra EU-institutionerne til de nationale parlamenter parallelt med fremsendelsen til regeringerne. Herved sikres det, at medlemslandenes nationale parlamentarikere (i Danmark medlemmerne af Folketinget) hurtigst muligt bliver i stand til at danne sig et overblik over de lovgivningsinitiativer, som er undervejs i Bruxelles. Kommissio-